

РЕЦЕНЗИЯ

от доц. д-р Галина Георгиева Георгиева,
Софийски университет „Св. Климент Охридски“, ФНОИ

на дисертационен труд

на ас. Габриела Пламенова Валентинова-Методиева

на тема: **„Модел за оптимизиране на житейско-педагогическата култура
на родители на 6–9-годишни деца“**

за присъждане на образователната и научна степен **„доктор“** по: област на
висше образование **1. Педагогически науки**, професионално направление

1.2. Педагогика (Предучилищна педагогика)

Научен ръководител: проф. дн Радослав Иванов Пенев

Настоящата рецензия е изготвена на основание заповед № РД-38-305 от 26.06.2023 г. на Ректора на Софийския университет „Св. Климент Охридски“, по решение на ФС на Факултета по науки за образованието и изкуствата и в съответствие с чл. 4 от Закона за развитие на академичния състав в Република България, Правилника за прилагане на Закона, както и Правилника за развитие на академичния състав на Софийския университет „Св. Климент Охридски“.

Автор на дисертационния труд е Габриела Валентинова-Методиева – докторант в задочна форма на обучение към катедра „Предучилищна и медийна педагогика“ на ФНОИ, отчислена с право на защита със заповед на Ректора на СУ „Св. Климент Охридски“ РД-20-1111 от 24.06.2022 г.

1. Общо описание на представените материали

Комплектът от материали включва следните документи, представени на електронен носител: автобиография; дипломи за висше образование на ОКС бакалавър и магистър; дисертационен труд; автореферат и включените копия по списък към него на научните публикации по темата на дисертацията; автобиография; заповед за зачисляване, за трансформиране, за отчисляване и за научно жури; декларация за оригиналност; справка за изпълнение на наукометричните показатели; удостоверение за положени изпити; антиплагиатска проверка, както и протокол и становище за проверка на оригиналността на дисертационния труд.

Представената от Габриела Валентинова-Методиева документация е коректно изпълнена в съответствие с Правилника за развитие на академичния състав и е видно, че не са допуснати процедурни нарушения спрямо изискванията на действащите закони и правилници в Република България и СУ „Св. Климент Охридски“.

2. Кратки биографични и професионални данни

Габриела Валентинова-Методиева е родена в гр. Перник на 08.05.1993 г., където завършва средното си образование. През 2016 г. завършва висше образование в СУ „Св. Климент Охридски“ с образователно-квалификационна степен „бакалавър“, специалност „Предучилищна и начална училищна педагогика“, а през 2018 г. – магистърската програма „Мениджмънт на образованието в предучилищните заведения“. От 2016 г. до 2021 г. работи като начален учител в Частно немско училище „Веда“, гр. София. От 2021 г. до момента е асистент във Факултета по науки за образованието и изкуствата към СУ „Св. Климент Охридски“, където от 2019 г. е докторант в редовна форма на обучение към катедра „Предучилищна и медийна педагогика“, в

последствие трансформирана в задочна с Ректорска заповед № РД-20-2089 от 13.10.2021 г. Води семинарни и практически упражнения в бакалавърски програми по дисциплините „Предучилищна педагогика“, „Предучилищна педагогика и социална интеграция“, „Педагогика на конструктивно-техническите и битови дейности“, „Педагогически технологии на игрово взаимодействие“, „Хоспитиране“, „Текуща педагогическа практика“. В допълнение към биографията на Габриела Валентинова-Методиева ще споделя, че тя е семейна и има едно дете.

Има участие в общо три проекта към ФНОИ съвместно с научния си ръководител, както и общо 3 научни публикации, пряко свързани с дисертационния ѝ труд и отговарящи на съответните наукометрични показатели.

От биографичните бележки става ясно, че Габриела Валентинова-Методиева има необходимия минимум от практико-теоретичен опит, както и активен интерес, изследователски заложи и качества за работа и развитие в областта на предучилищната педагогика и семейното възпитание. Също така, от приложените материали се доказва, че ас. Габриела Валентинова-Методиева е спазила изискванията на Правилника за придобиване на научни степени в СУ „Св. Климент Охридски“ за съответен брой публикации и участия в научни форуми и са изпълнени минималните национални изисквания за образователната и научна степен „доктор“.

3. Обща характеристика на дисертационния труд

Дисертационният труд на Габриела Валентинова-Методиева „Модел за оптимизиране на житейско-педагогическата култура на родители на 6–9-годишни деца“ насочва вниманието върху семейството, социализацията и

възпитанието на децата, като конкретно се фокусира върху три основни аспекта:

- проучване и стимулиране на възпитателните ориентации на съвременното семейство;
- възможностите на педагогическото образование на родителите за оптимизация на общуването „родители-деца“;
- комуникацията и интеракцията в съвременното българско семейство и формиращите проекции на образователното съдържание за родители за повишаване на тяхната житейско-педагогическа култура.;

Във формален план дисертацията обхваща увод, 6 глави, заключения и изводи, научни приноси, приложения и библиография. Дисертационният труд е разработен в 188 страници, от които 6 страници библиография с посочени 114 източника – 76 на кирилица, 20 на латиница и 19 източника от интернет. В текста са включени 1 таблица, 47 диаграми и 7 изображения. Включени са 3 приложения – Анкета за родители 1 – авторска разработка на проф. дн Радослав Пенев, Анкета за родители 2 – оценка на съдържанието на модел „Стъпка по стъпка“ и Анкета за студенти и учители – оценка на съдържанието на модел „Стъпка по стъпка“.

В първата глава са представени актуалността на проблематиката, а също и концептуалните параметри на изследването.

Във втора глава е представена същността на теоретичната обосновка на проблемната област, свързана най-вече с развитието на децата в периода на детството, ролята на семейството и неговата връзка с образователните институции, като се извеждат нормативната регламентация на сътрудничество и стратегии на позитивно родителство.

Следващата трета глава представя методиката и организацията на изследването, включващи констатиращия, формиращия и заключителния етап на експеримента.

Авторският модел на изследването „Стъпка по стъпка“, на което се базира дисертацията, е подробно описан в пета глава. В него се залага оптимизиране на житейско-педагогическата култура на родителите, структуриран е в общо 18 теми, разделени в пет тематични блока, представящи спецификата на взаимоотношенията „родители-деца“, а именно:

- Блок 1 „Житейски приоритети на родителите и децата“
- Блок 2 „Социално поведение на децата“
- Блок 3 „Цели на възпитание – важни и маловажни“
- Блок 4 „Възпитателен стил“
- Блок 5 „Детето и образованието“

Анализът на резултатите е представен в последната, шеста глава.

Извадката се състои от общо 393 респондента, от които 342 родители на деца на 6–9-годишна възраст, а също и 30 учители и 22 студенти от педагогически специалности.

Статистическата обработка на данните е извършена чрез платформата Гугъл Формс, като са проведени и процедури за дескриптивна статистика – извеждане на профил на респондентите (пол, възраст, образование, адрес, семейно положение, професионална ангажираност за родителите и т.н.), както и процедури за сравнителен анализ чрез изчисляване на средната оценка отговорите на респондентите.

Налична е формулировка на предмет, обект, цел, задачи и хипотези на дисертационния труд спрямо същността на заложеното изследване, както и на изводи за всеки един от етапите на изследване.

Теоретичната и експерименталната част на дисертационния труд отговарят на проблематиката, засегната от Габриела Валентинова-Методиева.

Авторефератът също отговаря на структурата и съдържанието на дисертационния труд и го представя коректно в общо 47 страници.

4. Научни приноси и значимост на дисертационния труд

Като цяло, намирам, че резултатите от изследователската работа на ас. Габриела Валентинова-Методиева имат висока научна стойност и обогатяват теорията на предучилищното образование, свързано със семейното възпитание. В резултат на изчерпателен теоретичен и експериментален анализ на проблема е разработен ефективен модел за оптимизиране на педагогическата култура на родители на деца от предучилищна и начална училищна възраст. Изследването има теоретичен и практико-приложен характер и това дава възможност резултатите от него да бъдат използвани както в теорията при нови изследвания, така и в практиката при обучението на деца и студенти от педагогически специалности.

Категоричната ми убеденост е, че разработеният от Габриела Валентинова-Методиева дисертационен труд е посветен на актуален научно-педагогически проблем, отразява нейния авторски методически подход и е представен в цялостен вид. Въз основа на това считам, че в теоретичен и приложен аспект могат да бъдат открити следните научни приноси:

- Проучване и психолого-педагогически анализ на теоретични концепции и модели за семейно възпитание, проблематиката на семейството като социализиращ фактор, стратегии за позитивно родителство, както и форми и стратегии за сътрудничество „детска градина- семейство“.

- Научно обосноваване на структурата и принципите на семейната система, методи и задачи на семейното възпитание, особеностите на възпитателния процес, подходи за справяне с различни проблемни ситуации между родите и деца.
- Разработване и апробиране на авторския модел „Стъпка по стъпка“, структуриран в пет тематични блока, представящи спецификата на взаимоотношенията „родители-деца“, прилагането на който доказва оптимизирането на житейско-педагогическата култура на родителите на 6–9-годишни деца.
- Разработване и апробиране на методика и инструментариум за проучване на ефективността на авторския модел.

Налице са достатъчно основания, за да считам, че посочените приноси на Габриела Валентинова-Методиева са нейни лични творчески постижения и по безспорен начин отразяват научното ѝ развитие. В този план оценявам и автореферата на докторантката, който отразява в достатъчна степен основните съдържателни параметри на дисертационния труд.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Разработеният и представен от Габриела Валентинова-Методиева дисертационен труд е в завършен вид и по категоричен начин показва, че целта и задачите на изследването са изпълнени. Анализът и представянето на резултатите убедително потвърждават значимостта на труда за оптимизиране на житейско-педагогическа култура на родителите на деца от предучилищна и начална училищна възраст.

Дисертационният труд притежава необходимите качества за една успешна докторска дисертация и предлагам на членовете на научното жури да гласуваме положително за присъждане на образователната и научна степен

„доктор” на Габриела Пламенова Валентинова-Методиева, в област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.2. Педагогика (Предучилищна педагогика).

07.08.2023 г.

Рецензент:

гр. София

/доц. д-р Галина Георгиева/